

КАФЕДРА ДЕРЕВ'ЯНИХ ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Ансамбль духових/ударних інструментів

Освітній ступінь

магістр

Курс	1-2
Семестр	1-3

Спеціальність

B5 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»
Флейта, Гобой, Кларнет,
Фагот, Саксофон,
Валторна, Труба,
Тромбон, Туба, Ударні
інструменти.

Статус

обов'язкова

ECTS	5
Годин	150
Практичні заняття	96
Самостійна робота	54

Форма контролю

залік/іспит

Інформація про викладача

ПІБ	Кушнір А. Я. - кандидат мистецтвознавства, в.о.професора кафедри дерев'яних духових інструментів Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=9UtGdBwAAAAJ
e-mail	kushnirantonflute@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

У світовій музичній культурі різновиди ансамблів займають особливе місце. Вивчення ансамблевої музики відіграє значну роль у вихованні музиканта-духовика/ударника. Ансамблеве музикування, як форма творчого спілкування, є найбільш довершеним процесом становлення митця як особистості. Воно сприяє досягненню професійної зрілості музиканта, розширює його художній світогляд, формує високі моральні якості. Композитори різних часів створювали інструментальні ансамблі для співдружності музикантів, кожний з яких – особистість. Ці твори, не втративши з роками своєї художньої сили, стали частиною духовного життя суспільства, зіграли значну роль в професійному вихованні багатьох поколінь виконавців.

Ансамбль на кафедрах дерев'яних духових інструментів, мідних духових та ударних інструментів є однією із профілюючих дисциплін.

Формуючи професійні навички сучасних українських виконавців-духовиків/ударників, необхідно дбати про те, аби вагому частину їх репертуару складали твори саме українських композиторів.

Заняття з дисципліни ансамбль духових/ударних інструментів розпочинаються на першому курсі. Студентів необхідно адаптувати до вимог НМАУ, долучити їх до концертного життя класу, кафедри та Академії.

Протягом наступних навчальних років студенти повинні підготувати та виконати різнохарактерні концертні програми для заліків та одну екзаменаційну програму. Всі програми (твори), виконуються по нотах.

Окрім художнього, студенти класу камерного ансамблю зобов'язані вивчати (удосконалювати) інструктивно-технічний матеріал – вправи для роботи над інтонацією та розвитку штрихової культури.

Концертна діяльність студента не вичерпується наведеним обов'язковим циклом. Він повинен приймати активну участь у концертах кафедри, концертах класу, концертах сектору виконавської практики, національних та міжнародних конкурсах, фестивалях.

Метою навчальної дисципліни «Ансамбль духових /ударних інструментів» є підготовка фахівців освітнього ступеня «Магістр музичного мистецтва».

Завдання:

- підготувати концертного виконавця-ансамбліста, який майстерно володіє навичками спільної гри.
- широко ознайомити з найкращими зразками ансамблевої літератури.
- виховати художній смак та культуру виконання.
- надати виконавцям ансамблю фундаментальні знання цієї професії, широко обізнаного із проблематикою інших галузей музичних та загальноосвітніх знань;
- виховання музиканта, здатного глибоко відчувати і мислити, любити свою професію.
- виховати патріота нашої держави.

Студент повинен знати:

- специфіку та особливості ансамблевого виконавства;
- мати розвинуті знання з таких навчальних дисциплін, як сольфеджіо, гармонія, аналіз музичних творів, історія музики;
- психологію виконавської та педагогічної діяльності;
- історію музично-виконавського мистецтва на духових та ударних інструментах, основи інструментознавства.

Студент повинен вміти:

- одночасно розпочати та закінчити гру;
- чути усі голоси ансамблю одночасно зі своїм;
- визначати головне та другорядне в музичному матеріалі;
- досягати єдності артикуляційних прийомів та штрихів;
- досягати тембрового злиття голосів, чистоти звуковисотної інтонації;
- якісно і швидко «читати» нотний текст;
- володіти навичками виконавського дихання;
- розвивати комунікабельність, уміння долати складності, які виникають в процесі спільної творчості ;
- використовувати розвинуті артистичні якості під час публічного концертного виступу;
- володіти сучасними прийомами гри та засобами виразності характерними для музичних творів сучасних композиторів;

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7.Здатність до міжособистісної взаємодії

ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):

СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.

СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.

СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

СК 6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

Програмні результати навчання

ПНР 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності

ПНР 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

ПНР 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

ПНР 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПНР 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

ПНР 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.

ПНР 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПНР 8. Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача

Перелік тем

Тема 1. *Виявлення загальної музичної і техніко-виконавської підготовки*

Тема 2. *Робота над звуковисотною інтонацією в ансамблі*

Тема 3. *Розвиток навичок «читання» нотного тексту та засвоєння методів розвитку ансамблевої, виконавської майстерності*

Тема 4. *Практичне застосування досвіду видатних виконавців*

Тема 5. *Ускладнення техніко-виконавських завдань,*

Тема 6. *Насичена виконавська практика, як передумова успішних виступів.*

Тема 7. *Технологія якісного звучання інструментів у ансамблевому музикуванні.*

Тема 8. *Формування умінь і навичок самостійного опрацювання музичного твору.*

Тема 9. Складання довільної програми за вибором студентів-учасників ансамблів. Створення власного концертного репертуару.

Тема 10. Розвиток артистичних якостей. Підготовка до концертного виступу.

Форми та технології навчання

Дисципліна «Ансамбль духових/ударних інструментів» для студентів освітнього ступеня «Магістр» оркестрового факультету Академії складається з практичних занять та годин для самостійної роботи та підготовки, а також включає поточний контроль(контрольний урок) та підсумковий- залік та іспит.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються студенту. Для ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та її специфіки, засвоєння матеріалу використовується електронна пошта (e-mail), FB-месенджер, Viber, Googl meet, Zoom, а також навчальна платформа MOODLE.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань тощо.

Методи контролю

Поточний контроль: контрольні уроки та перевірка самостійної роботи, створює певну циклічність засвоєння матеріалу та набуття сценічного досвіду.

Підсумковий контроль: залік у 1-му та 2-му семестрах, екзамен наприкінці 3 семестру.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Заліки	15
2.	Академічний концерт	15
3.	Відвідування занять	40
4.	іспит	30
5.	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів:

90-100-А (відмінно) – відповідає яскравій грі в ансамблі із якісною реалізацією всіх технологічних компонентів виконавської майстерності: досконала інтонація, культура штрихів, виразна динаміка, бездоганна техніка, сценічний артистизм тощо.

82-89-В (добре) – відповідає якісному виступу, але з наявністю незначних недоліків, як то: текстові неточності, недосконала інтонація ансамблю, не ритмічна техніка, недостатня динамічна виразність, тощо.

74-81-С (добре) – відповідає впевненому виступу, але з наявністю певних вад, як то: текстові неточності, недосконала інтонація, неритмічна техніка, недостатня динамічна виразність, не точне відчуття форми або стилю тощо.

64-73-D (задовільно) – наявність певних вад у грі виконавця, як то: погано вивчений текст твору, помилки у техніці, неохайна інтонація, не виразна динаміка, погане відчуття ансамблю, тощо.

60-63-E (задовільно) – наявність значних вад у грі виконавця, як то: не вивчений текст твору, недоліки у техніці, погана інтонація, не виразна динаміка, відсутність відчуття ансамблю, нерозуміння форми тощо.

35-59-FX (незадовільно) – рівень виконання твору студентом не відповідає вимогам НМАУ.

1-34 - F (незадовільно) - Студент не засвоїв матеріал програми внаслідок порушення навчальної дисципліни та неприпустимого ставлення до предмета

Інклюзивне навчання

Передбачене викладання навчальної дисципліни для студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

За потреби навчальна дисципліна може викладатися англійською мовою. За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англійськомовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Неформальна освіта

Впродовж вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у науково-методичних, практичних конференціях, конкурсах творчих робіт, майстер класах, відвідування культурно-мистецьких проєктів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів тощо.

Рекомендована література:

1. Апатський В. Духове вібрато. Питання музичного виконавства і педагогіки. – К., 1979.
2. Апатський В. М. Історія духового музично-виконавського мистецтва. К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2010. – 320 с.
3. Апатський В. М. Історія духового музично-виконавського мистецтва. Книга II / В. М. Апатський. К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2012. – 408 с.
4. Апатський В. М. Основи теорії методики духового музично-виконавського мистецтва. – К.: НМАУ ім. Чайковського, 2006. – 432 с.
5. Апатський В. Про віртуозність в духовому музично-виконавському мистецтві. Дослідження, досвід, спогади. Вип. 3. Збірка праць. - К., 2002.
7. Богданов В. О. Духова музика в Києві XVIII – початку XX ст. / В. О. Богданов // Виконавство на духових інструментах: історія і методика. – К., 1986. – С. 81–98.
8. Вовк Р. А. Київська школа духових та ударних інструментів у контексті сучасного виконавства: (видатні особистості) / Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України: зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф. – Рівне: Волинські обереги, 2006. – Вип. I. – С. 21-25.
9. Качмарчик В. П. Перманентний видих у виконавстві на духових інструментах: проблеми історії та фізіології / [Автореферат дисертації канд. мистецтвознава]. – К., 1995. – 23 с.
10. Круль П. Національне духове інструментальне мистецтво українського народу. – К., 2000.
11. Кушнір А. Я. Специфіка формування репертуару епохи романтизму у виконавській діяльності представників київської флейтової школи / Науковий вісник НМАУ імені П.І.Чайковського. – К., 2011. – Вип. 102. – С. 138-144.
12. Тихонов В. Твори українських композиторів для кларнета. Виконавство на духових інструментах. Історія та методика. – К., Гос. консерваторія ім. П. И. Чайковського, 1986.
13. Тюріна О. Гучна динаміка як поняття виконавства. Музичне виконавство. Вип. 2. – К.: Науковий вісник НМАУ, 1999.